

1. Šekspir festival, 2014.

Predstava „**Henri VI**“, prema drami Vilijama Šekspira, režija: Nikita Milivojević, produkcija: Narodno pozorište u Beogradu, Srbija; Fond „Laza Kostić“, Beograd, Srbija i Glob teatar, London, Velika Britanija

Miljan Mandić
HENRI VI i „Briselski sporazum“

Složio bih se sa pojedinim engleskim kritičarima koji su pisali o ovoj predstavi, u tome da je ovo jedan od najslabijih Šekspirovih komada, međutim ova drama je možda od svih Šekspirovih komada najaktuelnija za naše prilike. Ona je smeštena u vreme rata Engeza i Francuza za Orlean i prevlast u današnjoj severnoj Francuskoj, njihovog jalovog primirja i engleskog gubitka vlasti u mnogim francuskim gradovima. Kao uzrok svemu tome Šekspir označava neslogu među engleskim lordovima, njihovom prevelikom željom za prevlast, dok s druge strane suprotstavlja francusko zajedništvo i stradalništvo heroine francuske istorije Jovanke Orleanke.

Režija ovog komada je briljantna. Počev od izbora teksta, koji je kao renesansni tekst, bez ikakvih osavremenjivanja i smeštanja u sadašnji okvir, neverovatno aktuelan zbog naše političke situacije i zbog famoznih sporazumima o Kosovu o kojima se tako malo pričalo u našim kulturnim krugovima, a i to što se pričalo, tako je skrajnuto i diskreditovano, kao da se vodi polemika o Kurilskim ostrvima. Reditelj je uspeo u nameri da vizuelno što veći broj informacija i simbola prenese publici uz pomoć scenografije i stola i u tom smislu, simbolizam je imao smisla i apsolutno je opravdan kao pravac kojem je težila režija. Zadržan je Šekspirovski jezik, „blenkvers“, drama obiluje maksimama, koje su bile svojstvene dramskom štivu, sve do pojave savremene drame. I, opet, pored svega toga što po današnjim merilima smatramo arhaičnim, začuđuje i oduševljava aktuelnost toga, uliva nadu prikazujući nam naše današnje probleme već proživljenim i ostavlja današnjim ljudskim naraštajima prostora za nastavak života.

Takođe, najveća vrlina ovog komada jeste svedenost u svakom smislu. Ničeg suvišnog tu nema, niti bi šta moglo da se nadoda. Tu se najviše vidi uticaj Čehova na rad reditelja, jer je Nikita, koristeći se čuvenim pravilom Čehovljevog pištolja, uspeo da svaku uvedenu rekvizitu, svaku uvedenu stvar u drami dramski iskoristi, razigra i iskoristi u službi pokretanja i shvatanja radnje. Osim toga, veliki broj lica, koji jesu veliki problem za današnja pozorišta, rešio je tako što je većina glumaca tumačila po dve uloge. Tako smo uspeli da izbegnemo surove štrihove, a ostanemo u granicama kompaktne pozorišne trupe.

Od glumaca bih istakao Srećkovića u ulozi kralja Šarla, kao i heroinu predstave, mladu Jelenu Đulvezan u ulozi Jovane od Orleana. Ona je tako uverljivo delovala na sceni, uspevši da dodirne tragički patos i podseti nas, šta je to tragedija, pošto je dugo ne videsmo na našim scenama. Ostali glumci su bili odlični, uspeli su da nam dočaraju Šekspirov svet sjajnom dikcijom i scenskom igrom. Naravno Predrag Ejodus, standardan, onakav kakvog smo već navikli da ga gledamo.

Mnogi ljudi će verovatno ostati nezadovoljni ovakvom predstavom, jer naviknuti na potcrtavanje, aktuelnost u prvom planu, upiranje prsta u oko kao sistem rada određenih reditelja ili naviknuti na provokativno pozorište, oni traže takvu vrstu angažovanosti predstava. Ova činjenica, ni u kom slučaju ne treba da deluje obeshrabrujuće na stvaraoce Henrija VI, već naprotiv treba da ih podstakne da nastave sa stvaranjem ovakve, klasične umetnosti, koja koketira sa stvarnošću na jedan perfidniji i mnogo značajniji način, a pritom estetski pomera granice i pokazuje svoj neprikosnoven kvalitet, u moru ničega i u sukobu sa gore pobrojanim pokušajima u teatru.